

150 років зростання:
мудрість традицій,
смівлівість інновацій

МЕДІАЦІЯ & УНІВЕРСИТЕТИ 2.0

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

14–15 листопада 2025 року
м. Львів

5. Rosenberg M. *Nonviolent Communication: A Language of Compassion*. PuddleDancer Press. 1999.
6. White M., Epston D. *Narrative means to therapeutic ends*. Norton & Company. 1990.

MEDIATION AS AN ETHICAL AND LEGAL TOOL FOR TRANSFORMING UKRAINE'S LEGAL CULTURE

МЕДІАЦІЯ ЯК ЕТИЧНО-ПРАВОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Maryna Yu. Yu.

*PhD student of «KROK» University
Kyiv, Ukraine*

Марина Ю. Ю.

*аспірант Університету «КРОК»
м. Київ, Україна*

У контексті сучасних трансформацій правової системи України та зростаючої ролі альтернативного вирішення спорів (ADR), медіація постає не лише як юридична процедура, а як культурна практика, що формує новий етичний горизонт правової комунікації. Її розвиток в українських реаліях супроводжується пошуком балансу між традиційним правосвідомим мисленням і сучасними вимогами діалогічної культури.

Як слушно зазначає В. Ю. Горелова у праці *«Медіація як форма правової культури: соціально-етичні виміри»* [1], медіація в Україні набуває «статусу соціального індикатора, який показує рівень довіри до права і готовність суспільства шукати справедливість поза межами конфронтаційної логіки суду». Саме через цю оптику можна побачити, що українська медіація — це не просто правовий інструмент, а форма правової філософії, зорієнтована на комунікативну етику, взаємну повагу і моральну відповідальність сторін.

У практичному вимірі медіація має дві ключові особливості. По-перше, вона зберігає добровільність і конфіденційність як центральні засади — ті, що забезпечують безпеку діалогу і переносять акцент із примусу на співпрацю. По-друге, медіація в українському контексті інтегрує елементи міждисциплінарності: юридичний, психологічний, соціальний підходи взаємодіють у спільному полі етичного вибору [2].

Горелова В. Ю. у статті «Етичний потенціал медіації в постконфліктному суспільстві» [3] наголошує, що у країнах, де соціальні травми залишають глибокий слід у свідомості громадян, медіація може слугувати терапевтичним інструментом відновлення довіри. Україна сьогодні саме у такому стані: медіація стає простором, у якому право повертає людське обличчя, а процедура — перетворюється на шлях до порозуміння.

Значення медіації для України багатовимірне. Вона зменшує навантаження на судову систему, підвищує рівень доступу до правосуддя та розширює можливості для мирного врегулювання спорів. Але головне — вона формує нову культуру соціальної взаємодії. Як зазначає Джон Колберт у праці *Alternative Dispute Resolution in Post-Conflict Societies* [4], медіація є «мостом між правосуддям і соціальною реабілітацією». В українських умовах цей міст поєднує правову модернізацію з моральним оновленням.

Не менш важливим є питання нормативної адаптації. На думку Горелової В. Ю., медіація в Україні повинна формуватися не за схемою прямого копіювання європейських моделей, а шляхом розроблення власного етико-правового коду, який відображав би національну правову культуру, історичну пам'ять і прагнення до солідарності («Правова культура діалогу: український досвід медіації» [5]). Це означає, що саме українська медіація може стати лабораторією нового мислення — де право і мораль не протистоять, а взаємно живлять одне одного.

Підсумовуючи, можна ствердити, що медіація є не лише інноваційним методом розв'язання конфліктів, а й символом правового гуманізму в дії. Її впровадження в Україні може змінити не лише інституційні механізми, а й сам спосіб мислення про справедливість. І саме в цьому, як показує дослідницька позиція Горелової В. Ю., полягає головна місія медіації — відновлення людського виміру права через діалог, повагу і відповідальність.

Література

1. Горелова В. Ю. *Медіація як форма правової культури: соціально-етичні виміри*. Київ: Центр правових досліджень, 2021. 168 с.
2. Медіація у професійній діяльності юриста / Т. Білик, Р. Гаврилук, І. Городиський (ред.). Одеса: Екологія, 2019. 240 с.
3. Горелова В. Ю. *Етичний потенціал медіації в постконфліктному суспільстві*. Харків: Юрінком Інтер, 2022. 192 с.

4. Colbert J. *Alternative Dispute Resolution in Post-Conflict Societies*. Oxford: Oxford University Press, 2015. 256 p.
5. Горелова В. Ю. *Правова культура діалогу: український досвід медіації*. Львів: Фоліо, 2023. 176 с.

AN ECOLOGIC CONFLICT RESOLUTION FOR PUPILS

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТУ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ

Matsura U. A.

*1st year student of higher education, 2nd degree (Master's) level
of education, Lviv University of Trade and Economics
Scientific Advisor — M. Holynska, PhD in Law, coordinator
of the university's mediation service
Lviv, Ukraine*

Мацура У. А.

*здобувачка вищої освіти 1 року навчання 2 ступеня (магістерського)
рівня освіти Львівського торговельно-економічного університету
Науковий керівник — к. ю. н., координатор медіаційної служби
ЛТЕУ М. І. Голинська
м. Львів, Україна*

Конфлікти є невід'ємною частиною нашого життя. Ми стикаємось з ними протягом усього життєвого шляху: в школі, в університеті, з друзями і родичами, на роботі, загалом, у повсякденному житті. Конфлікти — це природна, можна визнати, що невід'ємна частина нашого життя, адже усі ми маємо власні думки, почуття, потреби та інтереси. Саме в школі вони трапляються найчастіше, адже це час активного спілкування, емоцій і становлення особистості.

Науковці по-різному трактують, що таке конфлікт. Одні кажуть, що це суперечка через різні погляди або інтереси, інші — що це момент, коли непорозуміння між людьми загострюється і стає помітним. Якщо об'єднати думки різних науковців, можна сказати, що конфлікт — це зіткнення протилежних цілей, інтересів, позицій або поглядів людей. Він виникає тоді, коли суперечності загострюються, ускладнюють спілкування і кожна зі сторін намагається відстоювати свою позицію.